

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Frenštát pod Radhoštěm

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Frenštát pod Radhoštěm leží v Moravskoslezském kraji a tvoří 1 z 22ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 6 obcí (což je 6. nejnižší hodnota v kraji);
- v dotčeném území žije celkem 19.120 obyvatel (což je 4. nejnižší hodnota v kraji), z toho 10.958 v jádrovém městě;
- rozlohou ca 100 km² se řadí mezi 5 nejmenších obvodů.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Frenštát p. Radhoštěm	6	19 120	10 958	99
Frydlant nad Ostravicí	11	23 941	9 808	317
Havířov	5	92 319	77 371	88
Hlučín	15	40 224	14 049	165
Kopřivnice	10	41 256	22 649	121
Nový Jičín	16	48 410	23 731	275
Průměr za kraj	14	55 755	37 577	247

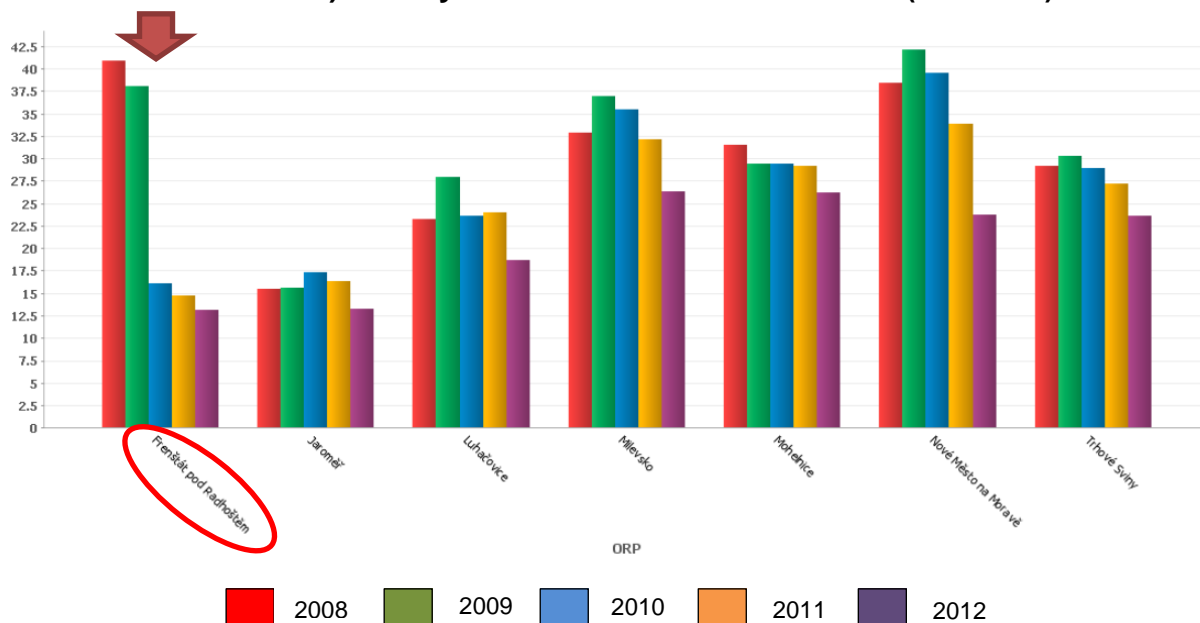
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Moravskoslezského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 18.500 až 19.500 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Jaroměř, Luhačovice, Milevsko, Mohelnice, Nové Město na Moravě, Trhové Sviny);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 5 až 8 obcí (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Aš, Bílina, Havířov, Kraslice, Králíky, Nová Paka, Varnsdorf, Česká Třebová);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 10.500 až 11.300 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Domažlice, Humpolec, Kuřim, Prachatice, Rumburk, Rychnov n. Kněžnou, Sušice).

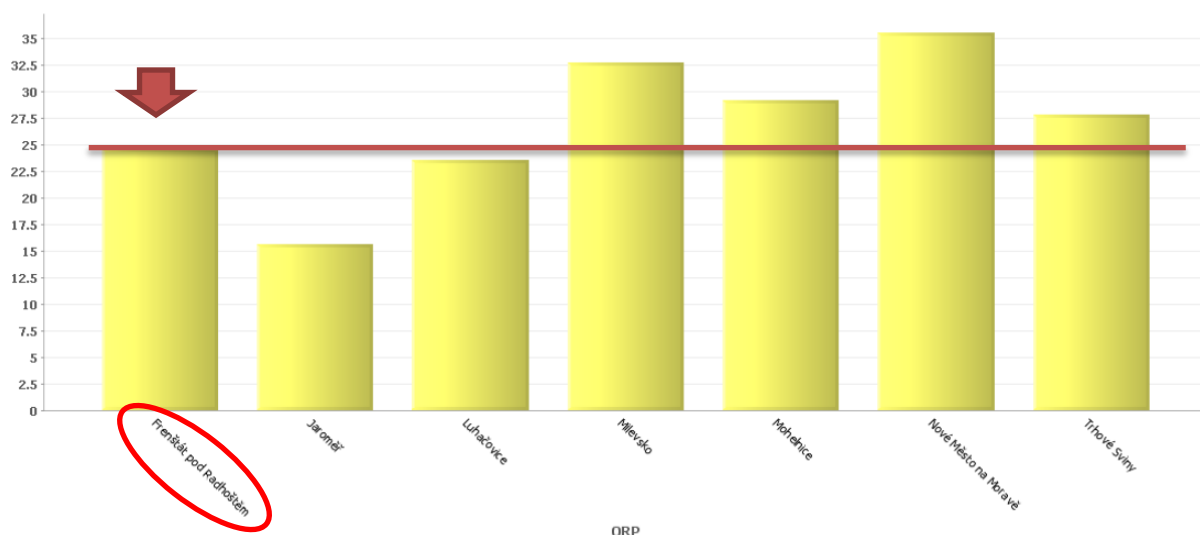
2. Ekonomická výkonnost

U problematiky ekonomické výkonnosti je zajímavé především srovnání běžných výdajů SO ORP Frenštát pod Radhoštěm s dalšími ORP podle kritéria počtu obyvatel. Z hlediska porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti běžných výdajů v přepočtu na obyvatele zaznamenal frenštátský obvod v průběhu sledovaných 5ti let jednu z největších dynamik vývoje, resp. poklesu, a to při **snižování výše běžných výdajů připadajících na obyvatele**. Oproti roku 2008, kdy byl obvodem s nejvyššími hodnotami (40,8 tis. Kč/obyvatele), klesly tyto výdaje do roku 2012 více jak o polovinu a zároveň tím i na nejnižší úroveň ve sledované skupině (na 13,16 tis. Kč/obyvatele). Úroveň průměru za dané období je aktuálně 24,56 tis. Kč/obyvatele. Viz obrázek 1 a 2.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18.500 – 19.500) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18.500 – 19.500) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

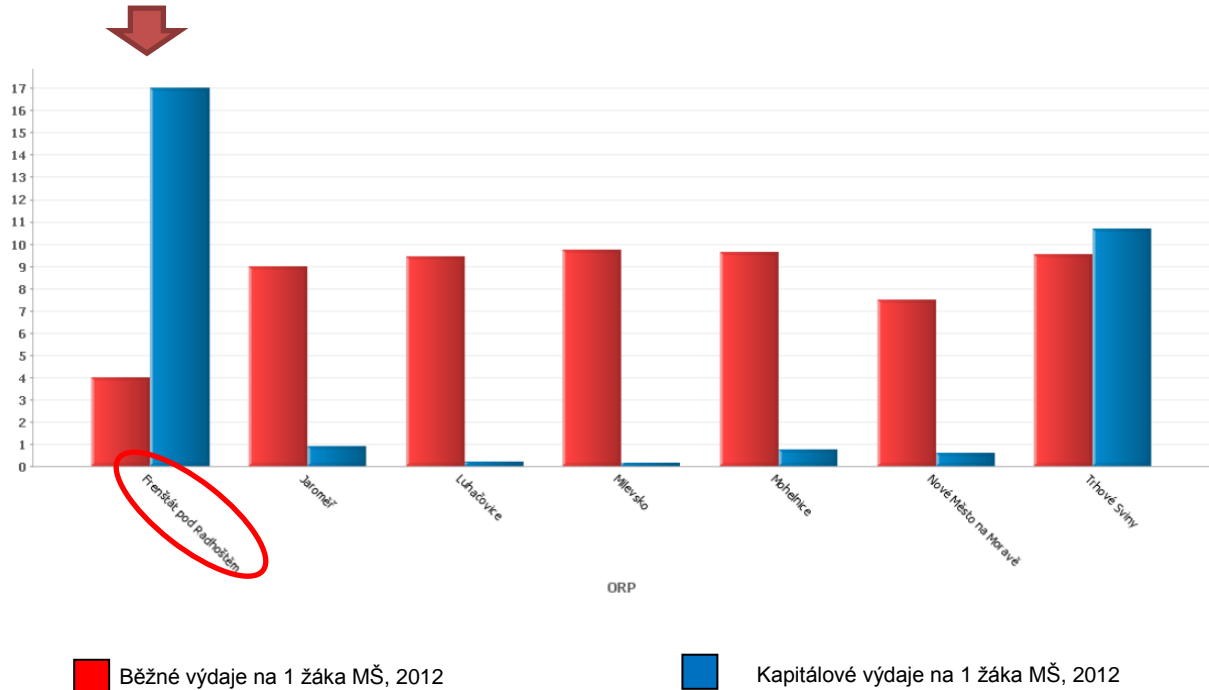

3. Předškolní a školní vzdělávání

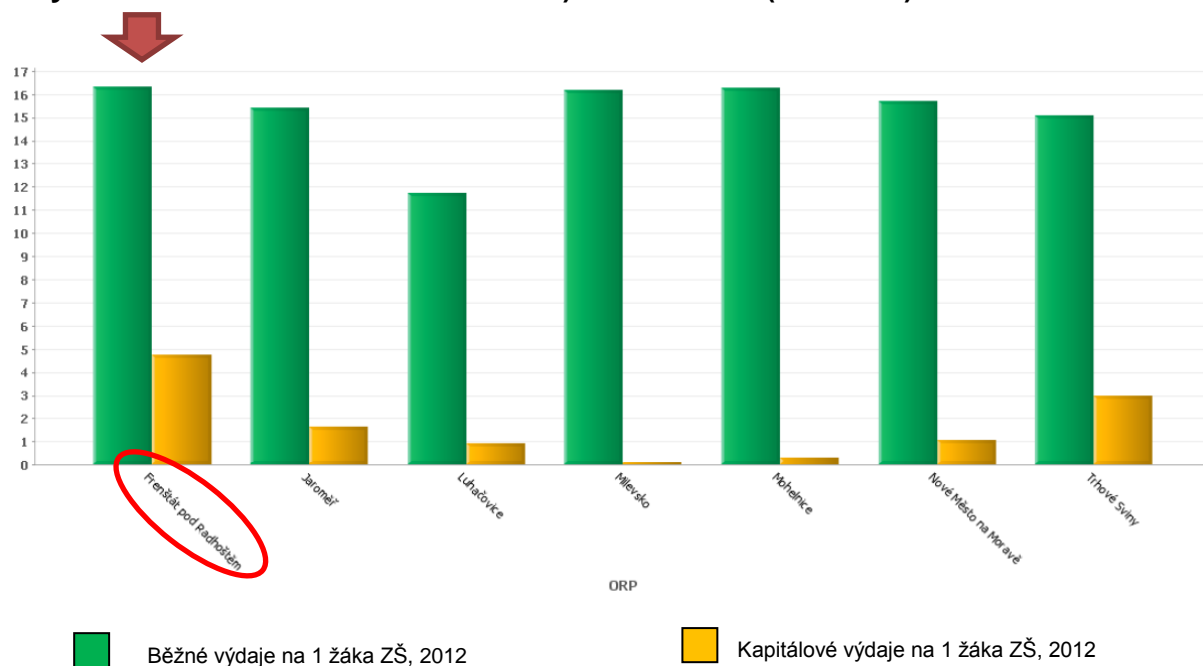
V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Frenštát pod Radhoštěm zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky** *Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

základních a mateřských škol. U výdajů na žáky MŠ je hodnota běžných výdajů nejnižší ze sledované skupiny SO ORP (vybraných dle kritéria počtu obyvatel): 3,98 tis. Kč/žáka, naproti tomu hodnota kapitálových výdajů je nejvyšší: 17 tis. Kč/žáka. U žáků základních škol je situace opačná – běžné výdaje na žáka ZŠ jsou u frenštátského obvodu nejvyšší: 16,34 tis. Kč, kapitálové výdaje jsou nejnižší: 4,75 tis. Kč. Situaci znázorňují následující obr. č. 3 a 4.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18.500 – 19.500) na žáka MŠ (v tis. Kč)

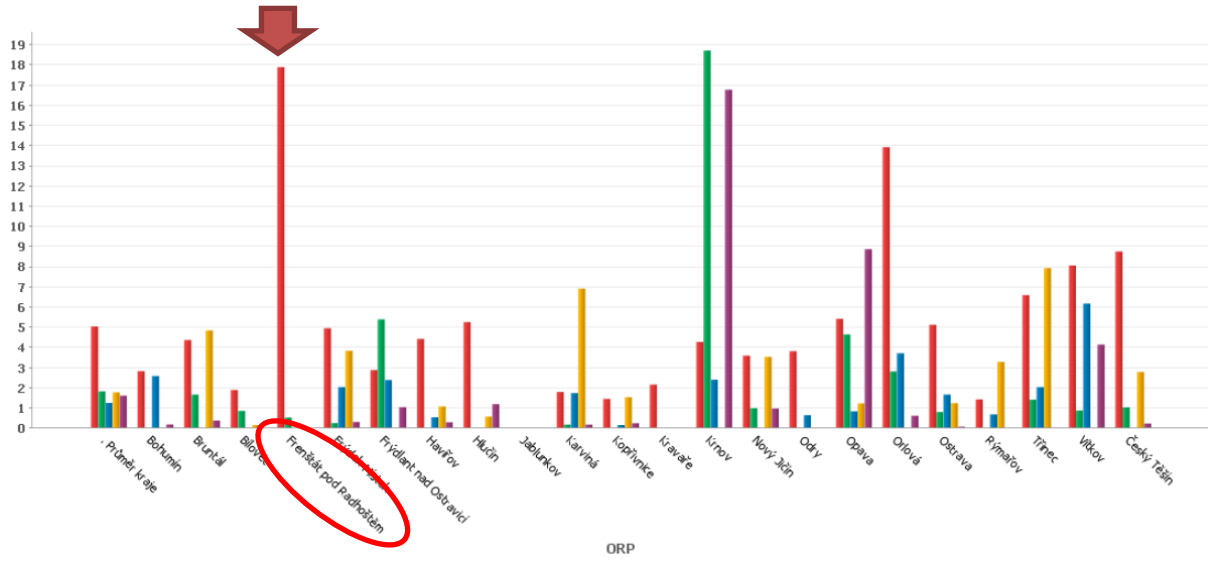
Obrázek 4: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 18.500 – 19.500) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je třeba vyzdvihnout především **kapacitu zařízení sociálních služeb**. SO ORP Frenštát pod Radhoštěm sice disponuje jen dvěma typy sociálních zařízení, a to domovem pro seniory a domovem pro osoby se zdravotním zařízením, ovšem jak je z následujícího grafu zřejmé, je obvyklé, že v jednotlivých SO ORP jsou přítomné pouze některé typy sociálních zařízení. Kapacita domova pro seniory ve frenštátském obvodu je nejvyšší ze všech obvodů v Moravskoslezském kraji: 17,89 na 1.000 obyvatel.

Obrázek 5: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Moravskoslezského kraje) na 1.000 obyvatel

- kapacita domovů pro seniory
- kapacita domovů se zvláštním režimem
- kapacita chráněného bydlení
- kapacita domovů pro osoby se zdrav. postižením
- kapacita azylových domů

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Frenštát pod Radhoštěm	
základní charakteristika	<p>v Moravskoslezském kraji se správní obvod ORP Frenštát pod Radhoštěm řadí mezi ty menší:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obyvatel je 4. nejmenší • rozlohou je 5. nejmenší • z hlediska počtu obcí je 6. nejmenší
ekonomická výkonnost	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • běžné výdaje na obyvatele se výrazně snižují a jsou nejnižší mezi sledovanými ORP
předškolní a školní vzdělávání	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nízké běžné výdaje na žáky MŠ a kapitálové výdaje na žáky ZŠ • vysoké běžné výdaje na žáky ZŠ a kapitálové výdaje na žáky MŠ
sociální služby	<p><i>v rámci benchmarkingu ORP</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • vysoká kapacita domova pro seniory v přepočtu na 1.000 obyvatel

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad